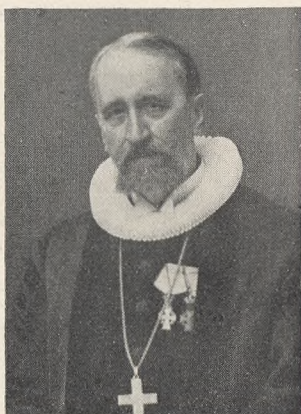

Foreningen for Kirkegaardskultur 1920—1945

Af Biskop, Dr. phil. C. I. Scharling

Fig. 141.
Biskop, Dr. phil.
C. I. Scharling,
Form. i »Foreningen
for Kirkegaardskultur«.

Den 29. September i Aar kan »Foreningen for Kirkegaardskultur« holde sit 25 Aars Jubilæum. Selvom 25 Aar ikke er noget stort Aaremaal indenfor vore Kirkegaardes Historie, er der dog Grund for Foreningens Venner til at standse lidt og se tilbage paa den Udvikling, der har fundet Sted paa Kirkegaardenes Omraade i de forløbne 25 Aar, og som vor Forening har givet sit Bidrag til, selvom iøvrigt ogsaa mange andre Faktorer har været medvirkende.

Det er nemlig umiskendeligt, at der i de senere Aartier er sket betydelige Fremskridt med Hensyn til baade Kirkernes og Kirkegaardenes hele Tilstand, deres Skikkelse og Stil. At Myndighederne har et aabent Øje for, hvad der her bør gøres, viser nogle af de Bestemmelser, der er fremkommet i Love og Cirkulærer til Værn for og Fremme af de Værdier, som ikke blot vore gamle Kirker, men ogsaa Kirkegaardene, rummer, disse Fredens og Mindernes Haver, som fra Arilds Tid omgiver vore Kirkehuse. Men alt afhænger af den Forstaaelse og Interesse, som raader ude i Sognene. Menighedsraadene, som i langt de fleste Tilfælde har Ansvaret for Kirkegaardenes Administration; Kirkegaardsinspektørerne og Graverne, som har deres daglige Arbejde derude; de Mennesker, der paa Kirkegården har en kær Plet, som

gemmer Støvet af deres Kære, og hvor de selv engang skal hvile — af alle disse afhænger det, om Kirkegården skal ligge hen som en stilløs, maaske uordentlig og oplejet Plads, eller som en Mindehave med den Fred og Skønhed over sig, med det Vidnesbyrd om Dødens Alvor og Opstandelsens Haab, som sømmer sig for Slægternes sidste jordiske Hvilested.

At meget endnu staar tilbage, før Maalet overalt er naaet, er sandt nok. Men at der har været voksende Forstaaelse og Interesse og ogsaa Offervilje for denne Sag, viser sig rundt om i vort Land. Kirkegården gemmer jo ikke blot de personlige Minder for de Enkelte, men ogsaa de fælles historiske Minder om Fædres Liv og Indsats, og for disse er der i Folket en voksende Forstaaelse. Ligesaa er der en begyndende Følelse for, at en Kirkegaard ikke blot bestaar af en Samling Enkeltgrave, men at den danner en Enhed, og at der derfor er noget, der hedder Kirkegaardens Stil. Dette er ikke blot Udtryk for en kunstnerisk Følelse, som vel kun hos de færreste kommer til Bevidsthed, men for et Fællesskab, som netop banker paa i vore Dages Danmark. Denne Stil skal heller ikke blot være Udtryk for en æstetisk Følelse, men for det Budskab om Døden og Livet, der skulde kunne nemmes paa en af den gamle kristne Kirkes Kirkegaarde.

Ligger Ansvaret for Kirkegaardene og deres Tilstand saaledes ude i Byerne og Sognene, saa er der dog ogsaa en væsentlig Indsats at gøre for »Foreningen for Kirkegaardskultur«. Den bestaar i at give Tilskyndelse og Oplysning, Raad og Vejledning. Uden virkelig Oplysning kan man ikke vente, at de stedlige Kræfter skal blive deres Opgave voksen. Det er da ogsaa et saadant oplysende og vejledende Arbejde, vor Forening har udført gennem disse 25

Aar — gennem vort statelige Blad »Vore Kirkegaard«, gennem oplysende Smaaskrifter, gennem Foredrag og Møder, ved hvilke man ikke mindst søger at faa Menighedsraadene i Tale. Og saa har den af Foreningen udgivne Kirkegaardsprotokol vist sig nyttig; den er nu solgt i ca. 1200 Eksemplarer.

Foreningen har gennem de 25 Aar været i stadig Vækst. Den begyndte i 1920 med 15 Medlemmer (jævnf. Side 77); i 1925 var Tallet steget til 243, i 1930 til 414, i 1940 til 523; og nu, i 1945, er Antallet af Medlemmer 625. Et Tegn paa den Interesse, der er for Foreningens Arbejde, er den økonomiske Støtte, der er blevet dette til Del ved Tilskud fra forskellig Side: *Kirkeministeriet, Ny Carlsberg-Fondet, Københavns Kreds af »Almindelig dansk Gartnerforening«, »Den danske Præsteforening«, Landbrugs-lotteriet, Den Raben-Levetzauseke Fond, Frederiksborg Amts Sparekasse* m. fl.

Foreningens Formænd har gennem Tiderne været: Stiftprovst *Lindhardt* (1921—22), Folketingsmand, Pastor *N. Joh. Laur-sen* (1922—26), Provst *Simon Hansen* (1926—30), Folketingsmand, Lærer *P. Kammers-gaard* (1930—31), Pastor *A. J. Bartholdy Møller* (1931—36) og Biskop, Dr. *C.I. Schar-ling* (fra 1936).

Som Sekretær og Redaktør af Bladet har i en Aarrække (siden 1926) Havear-kitekt *Johannes Tholle* virket.

Mange gode Medarbejdere er i Aarenes Løb taget bort ved Døden. Navne skal her ikke fremdrages; men vi mindes dem med Ærbødighed og Tak. Og stadig samler der sig en stor Kreds af Interesserede om Foreningen og dens Arbejde. Ved et Jubilæum skal man ikke blot se tilbage, men ogsaa fremad. Det er da glædeligt, at der stadig melder sig Opgaver, og stadig er Lyst og Iver til at tage disse Opgaver op. Maatte »Foreningen for Kirkegaards-kultur« da ogsaa i de kommende Aar faa Lykke til at virke i sit Programs Tjeneste til Gavn for vore Kirkegaarde.

Fig. 142.
Poppelalléen paa
Fredens Kirkegaard.

Fredens Kirkegaard i Odense 1920—1945

Af Inspektør *O. Raahauge Askegaard*

Samtidig med at *Fredens Kirke* i det daværende *Sct. Hans Landsogn* ved Odense i 1920 opførtes efter Arkitekt *P. V. Jensen-Klints* Plan, anlagdes *Fredens Kirkegaard* efter Plan af Havearkitekt *P. Wad* (se Fig. 155).

Det var saaledes to fremragende Fagmænd paa hvert sit Omraade, der stod for Arbejdet, og da Samarbejdet imellem dem var udmærket, er det ikke underligt, at Resultatet blev saa godt, som Tilfældet viser det.

Uden egentlig at være startet forbundne, danner Kirke og Kirkegaard her dog en harmonisk Helhed og afgiver et sjældent smukt Bybillede.

Det var den 1. August i Aar 25 Aar siden, at Arbejdet paa Anlæggelsen paa-begyndtes med nuværende Kirkegaardsas-